

Τράπεζα θεμάτων Αντιγόνης Β' Λυκείου

GI_V_AEG_0_18546

Θέμα 167^ο Σοφοκλέους, Αντιγόνη, στ. 450-468**A. ΚΕΙΜΕΝΟ**

- ΑΝ. Οὐ γάρ τί μοι Ζεὺς ἦν ὁ κηρύξας τάδε, 450
οὐδ' ἡ ξύνοικος τῶν κάτω θεῶν Δίκη
τοιούσδ' ἐν ἀνθρώποισιν ὤρισεν νόμους,
οὐδέ σθένειν τοσοῦτον ὥοιμην τὰ σὰ
κηρύγμαθ' ὥστ' ἄγραπτα κάσφαλή θεῶν
νόμιμα δύνασθαι θνητὸν ὄνθ' ὑπερδραμεῖν. 455
Οὐ γάρ τι νῦν γε κάχθές, ἀλλ' αἰεὶ ποτε
ζῆ ταῦτα, κούδεις οἶδεν ἐξ ὄτου φάνη.
Τούτων ἐγὼ οὐκ ἔμελλον, ἀνδρὸς οὐδενὸς
φρόνημα δείσασ', ἐν θεοῖσι τὴν δίκην
δώσειν· θανουμένη γὰρ ἐξήδη, τί δ' οὔ; 460
κεῖ μὴ σὺ προῦκήρυξας. Εἰ δὲ τοῦ χρόνου
πρόσθεν θανοῦμαι, κέρδος αὐτ' ἐγὼ λέγω·
ὄστις γὰρ ἐν πολλοῖσιν ὡς ἐγὼ κακοῖς
ζῆ, πῶς ὄδ' οὐχὶ κατθανῶν κέρδος φέρει;
Οὕτως ἔμοιγε τοῦδε τοῦ μόρου τυχεῖν 465
παρ' οὐδέν ἄλγος· ἀλλ' ἂν, εἰ τὸν ἐξ ἐμῆς
μητρὸς θανόντ' ἄθαπτον ἠνσχόμην νέκυν,
κεῖνοις ἂν ἤλγουν· τοῖσδε δ' οὐκ ἀλγύνομαι.

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ**1. Να μεταφραστεί το τμήμα: Οὐ γάρ τί μοι Ζεὺς ... τὴν δίκην δώσειν·****(Μονάδες 30)**

(Ναι) γιατί δεν ήταν ο Δίας αυτός που διακήρυξε σε μένα αυτά, ούτε η Δίκη η συγκάτοικος των θεών του Κάτω Κόσμου (που κατοικεί μαζί με τους θεούς του Κάτω Κόσμου) ὅρισε τέτοιους νόμους ανάμεσα στους ανθρώπους, ούτε μπορούσα να

φανταστώ ότι οι δικές σου διακηρύξεις έχουν τέτοια δύναμη ώστε να μπορείς εσύ, αν και θνητός, να ξεπεράσεις τους άγραφους και απαρασάλευτους νόμους των θεών. Γιατί αυτοί (οι νόμοι) βέβαια δεν υπάρχουν σήμερα και χθες, αλλά έχουν αιώνια ισχύ, και κανείς δεν γνωρίζει από πότε παρουσιάστηκαν (γιατί δεν έχουν βέβαια ισχύ αυτοί σήμερα και χθες, αλλά αιώνια, και κανείς δεν γνωρίζει από πότε παρουσιάστηκαν). Γι' αυτούς (τους νόμους) εγώ δεν σκόπευα, επειδή φοβήθηκα τη διάθεση κάποιου ανθρώπου (από φόβο για την αλαζονεία κανενός ανθρώπου), να τιμωρηθώ μπροστά στους θεούς'

2. α) Ποια είναι τα κατά ποσόν μέρη της τραγωδίας κατά τον Αριστοτέλη (ονομαστικά);

β) Τι είναι οι στιχομυθίες και οι αντιλαβές;

(Μονάδες 10)

α) Τα κατά ποσόν μέρη της τραγωδίας είναι: ο πρόλογος, τα επεισόδια, η έξοδος (τα οποία συγκαταλέγονται στο επικό στοιχείο), η πάροδος, τα στάσιμα, οι κομποί και οι μονωδίες / διωδίες (τα οποία συγκαταλέγονται στο λυρικό στοιχείο).

β) Στο επικό μέρος της τραγωδίας οι υποκριτές διαλέγονται είτε με συνεχείς λόγους είτε με **στιχομυθίες**, δηλαδή στίχο με στίχο. Και όταν η ένταση του διαλόγου κορυφωθεί, τότε και ο στίχος κόβεται σε δύο ή σε τρία μέρη, τις **αντιλαβές**. Μάλιστα στον διάλογο συμμετέχει πολλές φορές και ο κορυφαίος του χορού. Εξάλλου στο μέρος αυτό της τραγωδίας το συνηθέστερο μέτρο είναι το iamβικό τρίμετρο ή σπανιότερα το τροχαϊκό τετράμετρο και γλώσσα του η παλαιότερη μορφή της αττικής διαλέκτου, με στοιχεία από την ιωνική και τη γλώσσα του έπους.

3. α) Να συνδέσετε κάθε λέξη της Α' στήλης με τη σημασία της στη Β' στήλη (δύο στοιχεία της Β' στήλης περισσεύουν).

A' ΣΤΗΛΗ	B' ΣΤΗΛΗ
1. <i>ύπερτρέχω</i>	α) νεκρός
2. <i>έξοιδα</i>	β) λυπούμαι, πονώ
3. <i>νέκυς</i>	γ) μοίρα
4. <i>άλγύνομαι</i>	δ) ξέρω καλά
5. <i>μόρος</i>	ε) ξεπερνάω
	στ) άθαφτος
	ζ) ξεχωρίζω

(Μονάδες 5)

1. ε)

2. δ)

3. α)

4. β)

5. γ)

Περισσεύουν τα στ) και ζ).

β) νόμους, κηρύγματα, φρόνημα, δίκην, ἄλγος: Να γράψετε για καθεμία από τις παραπάνω λέξεις του κειμένου ένα ομόρριζο ρήμα της αρχαίας ελληνικής.

(Μονάδες 5)

νόμους → νέμω

κηρύγματα → κηρύττ(σ)ω

φρόνημα → φρονέω,-ῶ

δίκην → δικάζω

ἄλγος → ἀλγύνομαι

Επιμέλεια: Αικατερίνη Ανδρικοπούλου - Φιλολόγος